

Μυήμη

Α

*Έτσι δημιουργήθηκαν όλες οι εργασίες και κάθε τέχνη, ή δράση των χειριών, το περπάτημα των ποδιών, ή λειτουργία κάθε μέλους, ανάλογα με την τάξη που συνέλαβε ή καρδιά κι εκφράστηκε απ' τη γλώσσα, και που εκτελέστηκε στο κάθε πράγμα.

(ΑΠΟ ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ 2.500 π.Χ.)

Κατά φύσιν δε όντος ήμιν του μιμείσθαι και τής αρμονίας και του ρυθμού (τά γάρ μέτρα ότι μόρια των ρυθμών έστι, φανερόν) έξ αρχής οι πεφυκότες προς αυτά μάλιστα κατά μικρόν προάγοντες έγέννησαν την ποιήσιν εκ των αυτοσχεδιασμάτων.

(ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, ΠΕΡΙ ΠΟΙΗΤΙΚΗΣ 4,6)

Τά τραγούδια είναι σκέψεις, που τραγουδιώνται με την άνασα όταν οι άνθρωποι κινούνται από τρανές δυνάμεις κι ό συνειθισμένος λόγος δεν είναι άρκετός. Ό άνθρωπος είναι ίδιος μ' ένα κομμάτι πάγο που πάει έδω κι εκεί με το ρέμα. Οι σκέψεις του οδηγούνται από μια ρέουσα δύναμη όταν νιώθει χαρά, όταν νιώθει φόβο, όταν νιώθει λύπη. Οι σκέψεις του μπορούν να τον σκεπάσουν σαν κατακλυσμός, κάνοντας την άνασα του κοφτή και την καρδιά του να θροντάει. Κάτι σαν την καλύτερευση του καιρού θα τον κάνει να λειώνει συνέχεια. Και τότε συμβαίνει, έμεις, που πάντα νιώθουμε πως είμαστε μικροί να νιώθουμε άκόμενη πιό μικροί. Και φοβόμαστε να χρησιμοποιήσουμε τις λέξεις. Όμως, οι λέξεις που χρειαζόμαστε, γίνεται, κι έρχονται μόνες τους. Όταν οι λέξεις που θέλουμε να χρησιμοποιήσουμε ξεπετάγονται μόνες τους, πετυχαίνουμε ένα νέο τραγούδι.

(ΟΡΓΙΝΓΚΑΛΙΚ: Ένας Έσκιμώος λαϊκός ποιητής)

Ό ποιητής πρέπει να έχει πλήρη αισθαντικότητα στις έσωτερες δυνατότητες τής γλώσσας του — σφυγμό, άνασα, λαρυγγικά, ένρινα κι όδοντικά. Λυτί, μάτι και κοιλιά.

19

*Η τ' άδγα ή την κόττα ή θα σπάσουμε την πόρτα.

20

Κερά άργυρή, κερά χρυσή, κερά μαλαματένια, για δάλε το χεράκι σου στην άργυρή σου τζέπη για δάλε μιά, για δάλε δυό, για δάλε πέντε δέκα, για δγάλε κίτρινο φλουρι κι άς είναι κουρεμένο.

21

*Έσένα πρέπει, άφέντη μου, ντορθάς και δεκανίκι, να σέ τραβούνε τα σκυλιά και να σέ τρώνε οι λύκοι. Και σέ, κυρά μου, ή άμορφιά γλήγορα να σ' άφήσει, ό άντρας σου να κατεβεί και να μη σέ γνωρίσει. Την κόρη σου την άμορφη βάλτηνε στο ζιμπίλι και κρέμασε τηνε ψηλά, να μην τη φάν οι λύκοι.

22

Κυρά μου γυφτοκόμισσα και ταγαροψειριάρα, αυτού στη στάχτ' που κάθεται στο γυφτοκόνακό σου, άπλώνεις πέντε δάχτυλα και πιάνεις δέκα ψείρες, που ναι χοντρές σαν το κεχρί, πλατειές σαν το κριθάρι. Στο σπίτι όπου κάθεται, κούκος να μη λαλήσει, μήτε ποτές άδγα να δεις, κι ή κόττα να φοφήσει.

Πρέπει να ξέρει το άνοιξιό του και τους κατάλλη-

λους τρόπους να συναντήσει τα όντα που ζούν εκεί. Όπως είπε ό Κομφούκιος, πρέπει να ξέρει τα όνόματα των δέντρων, των πουλιών και των λουλουδιών. Από αυτή τη γνώση και την άσκηση «κορμιού, λόγου και πνεύματος» τό ποίημα παίρνει μορφή, έλεύθερα.

(GARY SNYDER, σύγχρονος Άμερικανός ποιητής)

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ

* Έφάρμοσε εις την πνευματική μορφή την Ιστορία του φυτού, τό όποιον άρχινάει από τό σπόρο και γυρίζει εις αυτόν, άφου περιέλθει, ως βαθμούς ξετυλιγμού, όλες τές φυτικές μορφές, δηλαδή τη ρίζα, τον κορμό, τα φύλλα, τ' άνθη και τους καρπούς. Έφάρμοσε την και σκέψου βαθιά την ύπόσταση του ύποκειμένου και τη μορφή τής τέχνης.

* Ό θεμελιώδης ρυθμός του ποιήματος άς είναι, από την αρχή ως τό τέλος, τό Κοινό και τό Κύριο, συρριζωμένα και ταυτισμένα με τη γλώσσα άς εργάζεται (τό ποίημα) άδιάκοπα για την άληθινή ουσία, αλλά εις τρόπον ώστε να μην τό καταλάβουν ειμή οι νέες οι γυμνασμένοι και θαθείς. Εις τότο θα φθάσει τινάς με τρόπον άπλό, πλούσιον όμως από δεσίματα, θρέφοντας τη μορφή με τύπους δημοτικούς, λ.χ. έτοιμοθάνατους, - χρυσοπηγή, - χρυσοπράσινα, κ.ά. Ό θεμελιώδης ρυθμός άς συλωθεί εις τό κέντρο τής Έθνικότητας και άς ύψώνεται κάθεται, ένφω τό νόημα, από τό όποιο πηγάζει ή Ποίηση, και τό όποιο αυτή ύπηρετεί, άπλώνει βαθμηδόν τους κύκλους του.

(ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ ΣΤΟΥΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΣ ΠΟΛΙΟΡΚΗΜΕΝΟΥΣ)

* Η γλώσσα είναι μεγάλο ποτάμι, εις τό όποιον έχουν ανταπόκριση τα όσα γνωρίζει ό άνθρωπος, και όποιος δεν την μεταχειρίζεται καθώς πρέπει, κάνει ό,τι του βολέσει για να κόψει ή να έμποδίσει τους δρόμους, με τό μέσον των όποιων τρέχει ή πολυμάθεια. Όποιος κάνει λοιπόν αυτό με άπόφαση θεληματική, πρέπει οι άλλοι να τον στοχάζονται έχθρον τής άλήθειας και τής πολυμάθειας.

(ΔΙΑΛΛΟΓΟΣ)

* Θα μπορούσε κανείς να πεί ότι τό συναίσθημα είναι σ' αυτόν τό όλοκληρωτικό αντικείμενο που μιλεί στο πνεύμα του.

* Είναι πάντα εύθυσ στην πνευματική του κατεύθυνση.

* Πολλές φορές μου είπε ό ίδιος ότι δημιούργησε ποίηση από μουσική διαίσθηση.

* Χάρη σε μιά τελείως έσωτερική συναισθηματική δραματικότητα, είναι ικανός να βλέπει τό μέλλον.

* Χάρη στις θαυμαστές δυνάμεις του, είναι ικανός να διατηρεί τό φυσικό του.

* Ζώντας μόνος του όσο περισσότερο του είναι δυνατό, μπορεί να διατηρεί άθικτο τό ένστικτό του, τα κυριότερα συστατικά του όποιου είναι ή άγνότητα, ή ταπεινοφροσύνη, ή γαλήνη, ή φιλανθρωπία, ή μεγαλοψυχία κι ή δικαιοσύνη και κάποια παιδική άθωότητα, κατάλληλη περισσότερο από κάθε άλλο για να του έξασφαλίσει τη γαλήνη.

(Ο Ν. ΜΑΝΤΖΑΡΟΣ, ΓΙΑ ΤΟ ΣΟΛΩΜΟ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: ΚΑΙΡΟΦΥΛΛΑ)

* Ό ένθουσιασμένος εκείνος έρμηνευτής των ποιητικών άριστουργημάτων τής αρχαιότητας και των νεωτέρων έκλινε πρόθυμα τό αυτί εις τα αυτοσχεδιάσματα ένός τυφλού γέροντος, όπου έζούσε εις τη Ζάκυνθο με τό τρα-